

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obo/54/2012
Identifikačné číslo spisu: 6004113220
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2012
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2012:6004113220.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: UNIPETROL SLOVENSKO s. r. o., Panónska cesta 7, Bratislava, IČO: 35 777 087, zastúpeného advokátom Ing. JUDr. Vojtechom Keselým, CSc., Košická 56, Bratislava, proti žalovanej: JUDr. Iveta Ďurčatová, Kollárova 49, Martin, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu ESSEX, a. s. „v konkurze“, Priemyselná 248, Ladomerská Vieska, IČO: 31 604 650, o určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky vo výške 3 673 234,11 eur (110 659 850,90 Sk), na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 65Cbi 117/2004-213 zo dňa 21. marca 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 65Cbi 117/2004-213 zo dňa 21. marca 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 65Cbi 117/2004-213 zo dňa 21. 03. 2011 určil, že pohľadávka žalobcu, ktorú si prihlásil v konkurznej veci úpadcu ESSEX, a. s., Priemyselná 248, Ladomerská Vieska, IČO: 31 604 650, vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 39K 40/2003, je pravá, nesporná a zistená v I. triede vo výške 3 673 234,11 eur (110 659 850,90 Sk) s nárokom na oddelené uspokojenie v prvom poradí. Zároveň žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 603,69 eur.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal proti žalovanej určenia pravosti, výšky a poradia pohľadávky vo výške 3 673 234,11 eur (110 659 850,90 Sk), ktorú si prihlásil do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu.

Z vykonaného dokazovania súd prvého stupňa zistil, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 39K 40/2003 zo dňa 09. 09. 2004 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka ESSEX, a. s., Ladomerská Vieska. Správkyňou konkurznej podstaty bola ustanovená JUDr. Iveta Ďurčatová. Žalobca si prihláškou zo dňa 02. 11. 2004 prihlásil do konkurzu pohľadávku vo výške 3 673 234,11 eur (110 659 850,90 Sk) ako pohľadávku I. triedy s nárokom na oddelené uspokojenie v prvom poradí. Na prieskumnom pojednávaní, konanom dňa 30. 11. 2004, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu poprela uplatnenú

pohľadávku žalobcu z dôvodu, že pohľadávku z obchodného vzťahu si uplatnil aj veriteľ č. 46 - V. K. Konzultex, s. r. o., Bratislava.

Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že prihlásená pohľadávka pozostáva z istiny 1 202 240,52 eur (36 218 697,90 Sk) titulom úhrady ceny za dodaný tovar, z úroku z omeškania 823 664,54 eur (24 813 718,-- Sk) a zo zmluvnej pokuty 1 647 329,05 eur (49 627 435,-- Sk). V prospech žalobcu bolo tiež zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam úpadcu, ktoré sú zapísané na LV č. XXX, k. ú. W. a na LV č. XXX, k. ú. M..

Súd prvého stupňa uznesením č. k. 64Cbi 111/2004-181 zo dňa 02. 05. 2006 prerušil konanie z dôvodu prebiehajúceho konania vo veci žalobcu V. K. Konzultex, s. r. o., Bratislava, proti žalovanej JUDr. Ivete Ďurčateľovej, správkyni konkurznej podstaty úpadcu ESSEX, a. s., Ladomerská Vieska, o určenie pravosti pohľadávky vo výške 2 869 885,85 eur. Krajský súd v Banskej Bystrici v tejto veci rozhodol tak, že žalobu zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 08. 2011. Súd prvého stupňa uviedol, že správkynia poprela prihlásenú pohľadávku žalobcu len z dôvodu jej uplatnenia aj veriteľom V. K. Konzultex, s. r. o., Bratislava, ktorý nebol úspešný v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici o určenie pravosti prihlásenej pohľadávky.

Na základe uvedených skutočností súd prvého stupňa pokračoval v konaní. Poukázal na skutočnosť, že žalovaná počas konania neuviedla žiadne námietky, týkajúce sa charakteru obchodnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca odôvodňoval oprávnenosť svojej pohľadávky, preto vykonal dokazovanie skutočnosťami a dôkazmi, na ktoré sa žalobca v žalobe odvolával.

Z predložených dôkazov a z nesporných tvrdení žalobcu, mal súd prvého stupňa preukázané, že prihlásená pohľadávka žalobcu je pravá, nesporná a zistená v I. triede s nárokom na oddelené uspokojenie v prvom poradí podľa § 28 ZKV.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) v prospech žalobcu, ktorý bol v konaní úspešný.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O. s. p. (t. j., že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Odvolateľka nesúhlasila s tvrdením súdu, že došlo k popretiu pohľadávky len z dôvodu jej uplatnenia aj veriteľom V. K. Konzultex, s. r. o. Ďalej poukázala na rozhodnutie Okresného súdu v Lučenci sp. zn. 13Cb 11/2003 zo dňa 26. 05. 2003, právoplatného dňa 22. 01. 2004 a vykonateľného dňa 26. 01. 2006, ktorým bolo preukázané, že všetky záväzky úpadcu, pre ktoré bola vystavená zmenka a ktoré zabezpečovala, boli uhradené prostredníctvom notárskej úschovy na účet spoločnosti ČESKÁ RAFINÉRSKA SLOVAKIA, s. r. o. (teraz UNIPETROL SLOVENSKO, s. r. o.) ešte dňa 16. 11. 2001. Zmenka bola zmenkou zabezpečovacou a nakoľko došlo k úhrade dlhu nebola oprávnená ani prihláška ČESKÁ RAFINÉRSKA SLOVAKIA, s. r. o. Odvolateľka ďalej uviedla, že kúpnu zmluvou zo dňa 08. 11. 2002, uzatvorenou medzi predávajúcim ESSEX, s. r. o. a kupujúcim Agip Slovensko, spol. s r. o., došlo k predaju majetku špecifikovaného v čl. I zmluvy, za kúpnu cenu 45 000 000,-- Sk, ktorá podľa čl. VI/2 tejto zmluvy bola uhradená prostredníctvom notárskej úschovy spoločnosti ČESKÁ RAFINÉRSKA SLOVAKIA s. r. o. Zo zápisnice o úschove notára č. Knú 23/2001, N 422/2001 zo dňa 16. 11. 2001 je zrejmé, že predávajúci Agip Slovensko, spol. s r. o., zložil kúpnu cenu vo výške 45 000 000,-- Sk do úschovy, pričom v časti 43 495 940,80 Sk, táto bola vyplatená spoločnosti ČESKÁ RAFINÉRSKA SLOVAKIA, s. r. o., teda žalobcovi. Odvolateľka tiež poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 103/2010 zo dňa 30. 06. 2011, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 55Cbi 118/2004 zo dňa 24. 06. 2010, ktorým bola žaloba o určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky veriteľa V. K. Konzultex, s. r. o., ktorého vymáhaním tej istej pohľadávky poveril žalobca zamietnutá a ktorý si uplatňoval pohľadávku vo výške 3 673 234,11 eur konkurznou prihláškou v konkurznej veci úpadcu ESSEX, a. s. „v konkurze“, predložením zmenky na sumu 3 673 234,11 eur. V konaní bolo súdom prvého stupňa preukázané, že v danom prípade išlo o zastretú vlastnú zmenku s totožným výstavcom a zmenečníkom, preto súd prvého

stupňa skúmal náležitosti predloženej zmenky a dospel k záveru, že zmenka je platná. Súd prvého stupňa mal taktiež preukázané, že záväzok úpadcu na uplatnenú pohľadávku zanikol indosáciou zmenky na žalobcu. Keďže veriteľ už obdržal plnenie, zabezpečené zmenkou, nebol dôvod priznať mu znova to isté plnenie uplatnenej žalobou, a preto žalobu zamietol.

Na základe vyššie uvedeného je teda zrejmé, že Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď nedostatočne posúdil výsledok konania vedeného pod sp. zn. 55Cbi 118/2004, v ktorom bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že záväzok úpadcu zanikol zaplatením istiny. Odvolateľka navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamieta a žalovanej priznal náhradu trov konania.

Žalobca podal písomné vyjadrenie k podanému odvolaniu a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že nepopiera skutočnosť, že dňa 05. 12. 2001 mu bola z notárskej kancelárie vyplatená suma 43 495 940,80 Sk, pričom v rozsahu prijatej platby zanikli záväzky spoločnosti ESSEX, a. s., voči žalobcovi. Išlo však o iné záväzky žalovaného voči žalobcovi, než tie, ktoré si žalobca uplatnil v predmetnom konaní. Zároveň príkladá výpis z účtu zo dňa 05.12. 2001 o realizácii platby, špecifikáciu pohľadávok, ako aj aktuálne saldo pohľadávok voči úpadcovi. Úpadca po uvedenej realizácii platby uznal záväzok vo výške 36 218 697, 90 Sk, t. j. vo výške uplatnenej istiny v tomto konaní dňa 11. 07. 2002.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo v zmysle § 23 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej ZKV), podľa ktorého konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné čo do pravosti, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom. Žalobu musia podať na súde, ktorý vyhlásil konkurz, proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli; smú sa v nej dovolávať len právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môžu uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní. Ak nejde o vec patriacu do právomoci súdu, rozhodne o pravosti pohľadávky príslušný správny orgán. O poradi popretej pohľadávky rozhodne vždy súd.

Žalobca si konkurznou prihláškou zo dňa 02. 11. 2004 uplatnil voči úpadcovi- ESSEX, a. s., Ladomerská Vieska, v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 39K 40/ 2003 pohľadávku vo výške 110 659 850,90 Sk , ktorá bola na prieskumnom pojednávaní, konanom dňa 30. 11. 2004, popretá.

Konkurzný súd žalobnému návrhu v celom rozsahu vyhovel s odôvodnením, že žalovaná poprela pohľadávku len z dôvodu jej uplatnenia aj veriteľom V. K. Konzulex, s. r. o., Bratislava, ktorý nebol úspešný v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici o určenie pravosti prihlásenej pohľadávky a zároveň poukázal na uznanie uplatneného nároku úpadcom vo výške 1 202 240,52 eur (36 218 697,90 Sk) s poukazom na rokovanie sporových strán zo dňa 11. 07. 2002.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 21. 03. 2012 (č. l. 205) jednoznačne vyplýva, že prvostupňový súd nevykonal žiadne dokazovanie v zmysle § 122 ods. 1 O. s. p., § 129 ods. 1 O. s. p. a osvojil si len tvrdenia žalobcu, uvádzané v žalobnom návrhu.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Účastníci konania majú povinnosť tvrdenia, t. j. povinnosť uvádzať rozhodujúce skutočnosti a súčasne

majú dôkaznú povinnosť, t. j. povinnosť navrhovať dôkazné prostriedky na preukázanie svojich tvrdení. O tom, ktoré z navrhnutých dôkazných prostriedkov je potrebné vykonať, rozhodne súd (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O. s. p.).

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O. s. p.).

Zo zápisnice o prieskumnom pojednávaní zo dňa 30. 11. 2004 je nepochybné, že žalobcovi ako veriteľovi č. 50 bola popretá pohľadávka v sume 110 659 850,90 Sk z dôvodu, že z totožného obchodného styku si už pohľadávku uplatnil aj veriteľ č. 46, t. j. V. K. Konzulex, s. r. o., Bratislava, ktorému správkyňa konkurznej podstaty pohľadávku poprela v celej výške pre nedostatok jej právneho nároku, a preto veriteľ č. 46 podal incidenčnú žalobu vedenú pod. sp. zn. 55 Cbi 118/ 2004 na Krajskom súde v Banskej Bystrici.

Prvostupňový súd v dôsledku toho predmetné konanie uznesením č. k. 65Cbi/117/2004 zo dňa 02. 05. 2006 (č. l. 182) prerušil až do právoplatného skončenia konania, vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky o odvolaní proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 55 Cbi 118/04-MŠ s poukazom na ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom pod sp. zn. 5 Obo 103/2010 zo dňa 30. 06. 2011 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba o určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky veriteľa V. K. Konzulex, s. r. o., zamietnutá. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že v konaní bolo preukázané, že úpadca (ESSEX, a. s. „v konkurze“) si svoj záväzok voči veriteľovi Česká rafinárska Slovakia, s. r. o., splnil pred indosáciou predmetnej zmenky, ale Česká rafinárska Slovakia, s. r. o., Bratislava (teraz UNIPETROL SLOVENSKO, s. r. o.) nespĺnila svoju povinnosť vrátiť do 5 dní úpadcovi (bývalému dlžníkovi) predmetnú zmenku. O týchto skutočnostiach vedel žalobca, t. j. V. K. Konzulex, s. r. o., keďže listom z 18. decembra 2002 bol poverený Českou rafinárskou Slovakia, s. r. o., Bratislava, na vymáhanie svojej pohľadávky od a. s. ESSEX, teda 18. decembra 2002 žalobca - V. K. Konzulex, s. r. o., ešte nebol vlastníkom predmetnej zmenky, ale pohľadávka dlžníka (úpadcu) z príčinného záväzkového vzťahu s Českou rafinárskou Slovakia, s. r. o., Bratislava, už bola dlžníkom uhradená 16. novembra 2001. K indosácii predmetnej zmenky došlo až po 18. decembri 2002, teda v čase, kedy pohľadávka Českej rafinárskej Slovakia, s. r. o., Bratislava, bola dlžníkom uhradená, teda v čase postúpenia zmenečnej pohľadávky už zmenkový záväzok dlžníka zanikol, neexistoval.

Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 05. 04. 2005 (č. l. 133) k podanej žalobe žalobcu uviedla, že žalobca mal svoje pohľadávky, ktoré mu vznikli v roku 2000, voči úpadcovi zabezpečené vlastnou zmenkou, ktoré však boli všetky zo strany úpadcu splnené, a preto zmenka bola vyplnená bez právneho dôvodu a neoprávnene indosovaná na veriteľa - V. K. Konzulex, s. r. o. Ďalej namietala neprimeranú výšku úroku z omeškania v sume 823 664,54 eur (24 813 718,-- Sk), ako aj nárok na zmluvnú pokutu vo výške 1 647 329,05 eur (49 627 435,-- Sk), ktoré tvorili súčasť prihlásenej pohľadávky.

V spornom prípade prvostupňový súd nedostatočne a nesprávne posúdil výsledok konania sp. zn. 55 Cbi/118/2004, v ktorom sa riešila otázka splnenia záväzku úpadcu voči spoločnosti UNIPETROL SLOVENSKO, s. r. o. (predtým Česká rafinárska Slovakia, s. r. o., Bratislava) a zániku zmenkového záväzku, resp. jeho neexistencia. Žaloba bola zamietnutá z dôvodu, že záväzok úpadcu zanikol zaplatením istiny dňa 16. 11. 2001, t. j. ešte pred indosáciou zmenky na nového veriteľa - V. K. Konzulex, s. r. o. Ďalej súd sa absolútne nevysporiadal so základnou námietkou žalovanej ohľadne totožnosti prihlásenej pohľadávky a uplatneného práva žalobcom v predmetnom konaní a pohľadávkou veriteľa - V. K. Konzulex, s. r. o., uplatnenej v konaní sp. zn. 55 Cbi/118/2004 a jej zániku, kde v uvedenom konaní bolo súdom nesporne zistené, že žalobca (UNIPETROL SLOVENSKO, s. r. o.)

obdržal plnenie zabezpečené zmenkou ešte pred jej indosáciou na obchodnú spoločnosť V. K. Konzulex, s. r. o., t. j. záväzok úpadcu už neexistoval.

Taktiež neobstojí tvrdenie prvostupňového súdu, že žalovaná poprela uplatnenú pohľadávku len z dôvodu jej uplatnenia aj iným veriteľom. Správkyňa konkurznej podstaty prihlásenú pohľadávku veriteľa V. K. Konzulex, s. r. o., poprela v celej výške pre nedostatok právneho dôvodu a keďže mala za to, že prihlásená pohľadávka žalobcu sa zakladá na rovnakých skutočnostiach (t. j. identickom obchodnoprávnom vzťahu), je potrebné subsumovať jej dôvod popretia pod nedostatok hmotnoprávneho dôvodu vzniku nároku ako u veriteľa V. K. Konzulex, s. r. o., čo je zrejmé aj z námietok podaných žalovanou zo dňa 05. 04. 2005, s ktorými sa súd žiadnym spôsobom nevysporiadal a len skonštatoval, že pohľadávka žalobcu je pravá, nesporná a zistená v I. triede vo výške 3 673 234,11 eur (110 659 850,90 Sk) s nárokom na oddelené uspokojenie.

Napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre neúplné a nedostatočné odôvodnenie a nedostatočne zistený skutkový stav veci. Toto odôvodnenie nie je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a zakladá odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a v spojení s § 221 ods. 1 písm. f / O. s. p.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok zrušil tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia podľa § 221 ods. 1 písm .f/ a h/ O. s. p. a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.).

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.